

Døve sætning

Af [Peter Bakker](#) 22. september 2011 • I kategorien [Anmeldelser](#) •

[David Lodge](#) er en britisk forfatter der er bedst kendt for sine bøger med akademikere som hovedpersoner. Han var selv lektor i litteraturvidenskab ved universitetet i Birmingham, indtil hans romaner blev så kendte at han kunne leve af det. Hans humoristiske skildringer af jalousi, konkurrence, publikationspres, det modsatte køn, forskningsvrøvl og akademisk bureaukrati, og (vid)underlige kollegaer er ofte overraskende og genkendelige på samme tid.

Selvfølgelig foregår flere af hans bøger blandt litteraturforsker, de bedst kendte er *Changing Places* (oversat til dansk som *Bytte Plads*) og *Small World. An Academic Romance*, med uforglemmelige figurer som Morris Zapp og Philip Swallow. I hans forrige bog er en lingvist hovedperson. Den har jeg selvfølgelig også læst. Den er ikke oversat til dansk endnu.

Bogen hedder [Deaf Sentence](#). Titlen er lidt sadistisk valgt, da Lodge tror den er svær at oversætte: han dedikerer bogen til translatørerne, og han forventer "specielle problemer for oversættere" af den engelske titel. *Døve sætning*, som et oversættelsesprogram foreslår, misser klart ordspillet.

Hovedperson er Desmond Bates, en pensioneret professor i lingvistik på et unavngivet universitet i England. Som mange akademikere drømmer han om at udføre det udsatte forskningsarbejde til efter pensionen, men så kommer der pludselig en ung kvinde ind i hans liv. Hun vil skrive en afhandling, og ønsker at have HAM som kyndig vejleder. Og i stedet for forskning kræver hun og hendes arbejde og udseende sin opmærksomhed. Mens der sker en masse andre spændende ting.

Bates' alder bringer med sig at han langsomt bliver døv. En del af bogens humor handler om misforståelser, uden at det bliver plat eller forudsigeligt. Lodges humor er vel nogle gange lidt som dansk. Dansk humor handler ofte om pinlige situationer, som i *Klovnr*: Man gør noget dumt, man forventer at det ikke bliver opdaget, men så kommer det alligevel frem. Det har en forlegenhed til følge som danskere synes er morsom. Eller man kommer i en situation hvor man egentlig ikke har gjort noget forkert, men det ser ud som om man har gjort noget pinligt. Hvorfor ligger din ægtefælle i krattet med en anden? Skat, det er ikke hvad du tror, der er en forklaring. Man føler sig genert, det er pinligt, og folk i Danmark synes det er sjovt.

Bates er gift med en katolsk kvinde, men der er også den der smukke, unge amerikanske studerende som er ude efter hans særlige evner som specialist i diskursanalyse og tekstgrammatik. Hun vil skrive en lingvistisk analyse af selvmordsbeskder, men hun er tilknyttet en anden vejleder som hun ikke er tilfreds med. Hvordan kan han vejlede hende i videnskab – og måske mere – uden at hans kone og kollegaer opdager det?

Bates bliver døv. Han er blevet afhængig af et høreapparat for at kunne følge med i hvad der bliver sagt, men nogle gange er batterierne døde, eller han har glemt den. Han er ikke begyndt at lære tegnsprog, men deltager i et kursus i mundaflæsning som foregår lidt kafask. Men man får det indtryk at han får noget ud af det.

Der er også en anden linje i historien: hans gamle far, der bor alene og plejede at spille musik. Men nu gør han ikke meget, bortset fra at følge nogle aktiekurser. Han bliver syg. Og Desmond tager sig af ham, men faren er meget stædig, som mange ældre mennesker. Det er vel genkendeligt for læsere der har med ældre mennesker at gøre.

Bogen er en af de få som har en lingvist som hovedperson. Døvhed lover også et lingvistisk perspektiv, men desværre spiller sprogvidenskab knap nogen rolle i bogen. Nogle gange skriver han om etymologi, for eksempel når han undrer sig over den amerikanske piges navn, Alex Loom. Vel, Bates skal vide noget om diskursanalyse, men der kommer ikke meget frem om det. Bortset fra det, kunne hovedpersonen have været kemiker eller økonom.

Bogen er sjov at læse, som altid i Lodges bøger er der en del humor, bogen er velskrevet og spændende, og delvist baseret på hans eget liv. Vi vil ikke afsløre mere om historien.

Døvsdom ville være en bedre oversættelse af titlen. Eller måske *døvhed*. Ja, titlen er alligevel svær at oversætte.

Peter Bakker, lektor

Afdelingen for lingvistik, Aarhus Universitet

Læs også:

1. [Født på en blå dag: Daniel Tammets sprogbegavelse](#) Jeg har lige fået Daniel Tammets anden bog, *Embracing the Wide Sky. A Tour across the Horizons of the Human Mind*, og jeg glæder mig så meget til at læse...
2. [En roman om en lingvist og en hund](#) Det er ikke ofte at man finder en bog med en lingvist som hovedperson, især ikke spændende bøger. Lingvister skriver selv spændende bøger – nogle af dem i hvert fald...
3. [PODD-bøger på Østermølle](#) Rolighedsskolen, Thisted Østermølle er en afdeling på Rolighedsskolen i Thisted. Vi er en skole med elever med generelle indlæringsvanskeligheder, vi har elever med mange forskellige handicaps. De fleste har fra...
4. [En rejsebog om Europas sproglige mindretal](#) I mange, også moderne, publikationer, kan man læse at nordfrisisk

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker småbørns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprog museet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Anmeldelser'

Sange fra skoven, mit tyveri og Yahya Hassan

Længsel efter Brasilien

Hvorfor danskerne er det lykkeligste folkefærd på jorden. Og hvorfor de ikke er. En sproglig analyse.

Når reklamen selger mer enn et produkt

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borriñholmska måled

Artikler om

tales i Tyskland og Danmark. Det tales i virkeligheden kun som indfødt mindretalsprog i Tyskland – kun da Sydslesvig var...

Tagget med: anmeldelse, Anmeldelser, bog, døve, handicap, lingvist, lingvistik

2 kommentarer

Torben
22. september 2011 • 15:21

“Døvsdom” er da ret genialt og tæt på forlægget.

Svar

Peter Bakker
25. september 2011 • 12:05

Tak for complimentet. Tilfældigvis læste jeg i en baskisk avis El Correo i går at Lodge fortsat er optaget af oversættelsen af titlen. I et interview sagde han: <> . (El Correo, 24-9-2011, s. 3)
Det er temmelig nemt at oversætte titlen til nederlandsk: doofstraf (doof = “døv”, doodstraf = “dødsdom”). Men spansk???? “pena de sordo” måske? (sordo “døv”, pena de muerte “dødsdom”. Jeg ved ikke om en spansktalende fatter ordspillet der. Desuden er forbindelsen til sprog væk, hvor en “sentence” også er en sætning. Og det er også tilfældet i min danske oversættelse.

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter

engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjøv skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi

svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniplot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	Bogstavlyd
juli 2012	Dansk sprognævn
juni 2012	Den danske ordbog
maj 2012	Dialekt.dk
april 2012	dk.kultur.sprog
marts 2012	Korpus.dk
februar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
januar 2012	Ordbog over det danske sprog
december 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
november 2011	Sproget.dk
oktober 2011	Svenska Akademien
september 2011	Ø (Schwa.dk)
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

maj 2009
april 2009
marts 2009